

Informatiepunt dwang in de zorg

[Home Mogen hulpverleners mijn familielid dwingen om te eten en te drinken?](#)

Wat betekent dit voor: [cliënt](#) familie [professional](#)

[Lees voor..](#)

Mogen hulpverleners mijn familielid dwingen om te eten en te drinken?

Iemand tegen zijn zin dwingen om te eten of drinken is een heel ingrijpende maatregel. Dit mag in principe niet, tenzij de gezondheid van die persoon ernstig in gevaar is. Hulpverleners moeten deze vorm van dwang altijd proberen te voorkomen.

Waar gaat het om?

Er kunnen allerlei redenen zijn waarom uw naaste niet wil eten of drinken. Bijvoorbeeld door een psychose of de eetstoornis anorexia nervosa. Of misschien is niet eten voor uw naaste de enige manier om iets duidelijk te maken aan mensen in de omgeving.

Gevaar voor de gezondheid

Wat de reden ook is, niet eten en drinken is gevaarlijk voor de gezondheid van uw naaste. Daarom kunnen hulpverleners ingrijpen. Als de gezondheid van uw naaste ernstig gevaar loopt, kan hij of zij onder dwang sondevoeding krijgen. Er gaat dan een slangetje door de neus naar de maag waar vloeibaar voedsel doorheen loopt. Als uw naaste probeert om de sonde uit het lichaam te trekken, kunnen de hulpverleners nog een stap verder gaan en hem [fixeren](#) (vastbinden). Dit is een extreme situatie die gelukkig niet vaak voorkomt.

Gedwongen vocht en voeding

Gedwongen vocht en voeding geven mag alleen als dit de enige manier is om de gezondheid van uw naaste te beschermen. De behandelaar of een andere arts beslist of gedwongen vocht of voeding noodzakelijk is. De verpleegkundigen of de behandelaar voeren het uit.

De behandelaar moet altijd eerst kijken of hij uw familielid niet op een andere manier kan helpen. Als het echt niet anders kan, dan mag hij in een aantal situaties dwingen om te eten en te drinken.

Bij acuut gevaar door een psychiatrische ziekte

De gezondheid van uw naaste loopt acuut gevaar omdat hij zelf niet eet of drinkt. Dit komt door een psychiatrische ziekte. Het gevaar is zo acuut dat het nog niet in het behandelplan staat. De hulpverlener kan uw naaste dan dwingen om te eten of te drinken. Deze vorm van dwang valt onder de middelen en maatregelen en is alleen mogelijk als uw naaste gedwongen is opgenomen met een inbewaringstelling (ibs) of een rechterlijke machtiging (rm). Past een behandelaar middelen en maatregelen toe, dan moet de geneesheer-directeur de echtgenoot, de wettelijke vertegenwoordiger of, als deze er niet zijn, andere naaste familieleden hierover informeren. Ook krijgt de inspectie daarover bericht.

Als dwangbehandeling

Dwangbehandeling betekent dat uw familielid tegen zijn wil een behandeling krijgt. Gedwongen vocht en voeding kan zo'n gedwongen behandeling zijn. De behandelaar moet dan in het behandelplan schrijven waarom hij dat nodig vindt. Hij kan bijvoorbeeld in het behandelplan schrijven dat uw naaste gedwongen voedsel krijgt als hij onder een bepaald gewicht komt. Dit mag alleen als er gevaar is voor zijn gezondheid of als uw naaste anders te lang opgenomen zou moeten blijven. Dit gevaar komt door een psychiatrische ziekte. Deze vorm van dwang mag alleen als uw familielid gedwongen is opgenomen met een ibs of een rm.

Bij ernstig nadeel voor de gezondheid

Uw naaste heeft al zo lang niet gegeten en gedronken dat zijn leven in gevaar komt. Niks of te weinig drinken leidt tot uitdroging en uiteindelijk tot overlijden. Om dit te voorkomen kunnen hulpverleners onder dwang een sonde inbrengen en uw naaste zo voeding en vocht geven. De behandelaar beslist of dit noodzakelijk is.

Deze vorm van dwang mag alleen als uw naaste te ziek is om hier zelf over te beslissen. Hij is dan wilsonbekwaam verklaard. De behandelaar moet dan iemand anders om toestemming vragen, zoals de wettelijk vertegenwoordiger of familie. Is er direct gevaar en is er geen tijd om een vertegenwoordiger te vragen? Dan mag hij ook direct vocht en voeding geven. Dit mag alleen als het echt niet anders kan.

Schriftelijke uitleg

De behandelaar geeft uw naaste een papier waarop staat waarom hij vocht en voeding krijgt. De behandelaar informeert ook de geneesheer-directeur en de Inspectie voor Gezondheidszorg. Bij ernstig gevaar voor de gezondheid van uw naaste hoeft de behandelaar dat papier niet te geven. Hij hoeft het dan ook niet te melden bij de geneesheer-directeur en de inspectie.

Goede zorg

Goede zorg wil zeggen dat hulpverleners de juiste beslissingen nemen in lastige situaties. Niet eten en drinken is zo gevaarlijk voor de gezondheid dat ingrijpen gerechtvaardigd kan zijn. Maar hulpverleners moeten altijd proberen om uw naaste zonder dwang in te laten zien dat eten en drinken noodzakelijk is.

In een acute noodsituatie kan dwang toch nodig zijn. Het is dan belangrijk dat de hulpverleners hier heel zorgvuldig mee omgaan, met respect voor de situatie en gevoelens van uw naaste. Dat is een kwestie van goede zorg.

Wat kunt u zelf doen?

Krijgt uw naaste onder dwang vocht en/of voeding en is hij het daar niet mee eens? Dan kunt u contact opnemen met de behandelaar van uw naaste of met de klachtencommissie. U kunt ook contact opnemen met een vereniging voor directbetrokkenen van psychiatrische patiënten, zoals [Stichting Labyrint in perspectief](#).

Niet gevonden wat u zocht? Ga naar het [contactformulier](#) of bel 0900-1121314 (10 eurocent per minuut), en we helpen u graag verder. We zijn maandag t/m vrijdag van 10.00 tot 16.00 uur bereikbaar.

 [Deel op twitter](#)

 [Deel op facebook](#)

 [Deel op linkedin](#)

Laatste wijziging: 25-02-2010